

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ФАХІВЦЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ПОСТВОЄННОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

*Збірник матеріалів
IX Всеукраїнської науково-практичної конференції
(з міжнародною участю)*

25 жовтня 2024 року

**Львів
2024**

Львівський державний університет
внутрішніх справ

Психологія особистості фахівця в умовах воєнного часу та поствоєнної реабілітації

*Збірник матеріалів
IX Всеукраїнської
науково-практичної конференції
(з міжнародною участю)*

25 жовтня 2024 року

Львів

УДК 159.942.5;159.98.+316.613.5

П 86

Рекомендовано до розміщення в електронних сервісах
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 8 жовтня 2024 року № 3)

Укладач

В. С. Бліхар,

доктор філософських наук, професор,
директор Інституту управління, психології та безпеки
(Львівський державний університет внутрішніх справ)

П 86 **Психологія** особистості фахівця в умовах воєнного часу та
поствоєнної реабілітації: збірник матеріалів ІХ Всеукраїнської
науково-практичної конференції (25 жовтня 2024 року) /
уклад. В. С. Бліхар. Львів : Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2024. 416 с.

Збірник містить тези доповідей та повідомлень матеріалів ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Психологія особистості фахівця в умовах воєнного часу та поствоєнної реабілітації», яка відбудеться 25 жовтня 2024 року у Львівському державному університеті внутрішніх справ. У публікаціях українських учених і молодих науковців розкрито актуальні проблеми психічного здоров'я особистості сьогодення, а також задіяння й реалізації інноваційних методів і технологій щодо його збереження у кризовому суспільстві.
Опубліковано в авторській редакції.

The collection contains abstracts of articles and reports of the materials of the IX All-Ukrainian Scientific and Practical Conference «Psychology of the specialist's personality during times of war and post-traumatic rehabilitation», which will be held on October 25, 2024 at the Lviv State University of Internal Affairs.

The publications of Ukrainian scholars and young scientists reveal the current problems of the mental health of today's personality, as well as the use and implementation of innovative methods and technologies for its preservation in a crisis society.

Published in the author's editorial office.

УДК 159.942.5;159.98.+316.613.5

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2024

Жукова І. В. РОЗРОБКА ТА СТВОРЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ Й СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	133
Калитяк Б. С. ГЕНДЕРНІ БАР'ЄРИ, З ЯКИМИ ЗІШТОВХУЮТЬСЯ ЖІНКИ-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦІ, ЗУМОВЛЕНІ ПСИХОЛОГІЄЮ ДИСКРИМІНАЦІЇ.....	135
Калька Н. М., Матвіїшин О. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОМПОНЕНТІВ ОПТИМІЗМУ ОСОБИСТОСТІ У ЧАС ВІЙНИ.....	139
Калька Н. М. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕКЗИСТЕНЦІЇ ЖИТТЯ ТА ЕКЗИСТЕНЦІЙНИХ ПЕРЕЖИВАНЬ СТУДЕНТІВ: ЯКІСНИЙ АНАЛІЗ ВІЛЬНИХ АСОЦІАЦІЙ.....	142
Карпенко Є. В. ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВІЙСЬКОВИХ: НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ПСИХОЛОГІВ.....	146
Католик Г. В. ПСИХОАНАЛІЗ ЦИКЛУ СУСПІЛЬНО ЗНАЧИМИХ МИСТЕЦЬКИХ ПРОЕКТІВ О. БОРИСОВОЇ «ДНК – КОД СВОБОДИ. ІДЕНТИФІКАЦІЯ ВІЙНОЮ» 2022–2024.....	151
Кердивар В. В. ТЕХНОЛОГІЯ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОБОТИ ПСИХОЛОГА СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	158
Кісіль З. Р. ДО ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ПРОФЕСІЙНОМУ СТРЕСОВІ СЕРЕД СПІВРОБІТНИКІВ ПОЛІЦІЇ.....	161
Ковальчук З. Я. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ УМОВ ПРАЦІ ПРИ ВИКОНАННІ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ДИСТАНЦІЙНО.....	167
Козловець І. М. ПРОФЕСІЙНИЙ ДОСВІД І ГОТОВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ДО ЗМІН В УМОВАХ ВІЙНИ.....	172

В. В. Кердивар,

старший науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру, доктор філософії зі спеціальності «Психологія»
(Національний університет цивільного захисту України)

ТЕХНОЛОГІЯ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОБОТИ ПСИХОЛОГА СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Технологія віртуальної реальності (далі – VR) стає все більш актуальною в контексті роботи психологів, особливо в умовах війни. Військовослужбовці та працівники сектору безпеки та оборони зазнають значних психологічних навантажень через стресові ситуації, травматичні переживання та емоційне напруження. Використання VR-технологій дозволяє створювати контрольовані середовища, в яких психологи можуть ефективно проводити терапію, допомагаючи військовим адаптуватися до нових реалій, зменшувати тривожність і лікувати посттравматичний стресовий розлад.

Крім того, VR може слугувати потужним інструментом для проведення навчання та тренінгів, що допомагає психологам розвивати навички у співпраці з військовими. Заняття в інтерактивному середовищі дозволяють моделювати стресові ситуації та навчати практикам управління емоціями. Таким чином, впровадження технології віртуальної реальності в психологічну практику в секторі безпеки та оборони України не лише сприятиме психоемоційному здоров'ю військових, але й підвищує їхню готовність до виконання завдань у складних умовах війни.

Віртуальна реальність як терапевтичний інструмент. Віртуальна реальність дозволяє створювати безпечне середовище, в якому особа може зустрітися зі своїми страхами та переживаннями, не наражаючи себе на реальну загрозу. Психологи можуть моделювати різноманітні ситуації, які відображають стресові фактори, з якими стикаються військові. Це може бути відтворення бойових дій, перевірка на стресостійкість або ж імітація соціальних ситуацій, що викликають тривожність. Такі терапевтичні сесії дають можливість пацієнтам

поступово адаптуватися до стресу, вчитися управлінню емоціями та знижувати рівень тривожності [1].

Завдяки VR-технологіям психологи можуть використовувати експозиційну терапію, яка вважається одним із найбільш ефективних методів лікування посттравматичного стресового розладу. Пацієнти можуть занурюватися в ситуації, які викликають у них страх, але під контролем професіонала. Це допомагає їм зменшити інтенсивність негативних емоцій і вчитися новим стратегіям копінгу. Дослідження показують, що використання VR у терапії ПТСР може значно зменшити симптоми, покращити якість життя військових та їхніх родин.

Переваги використання VR у психологічній практиці. Однією з основних переваг VR-технологій є можливість індивідуалізації підходів до лікування. Кожен військовий має свої унікальні переживання та виклики, з якими йому доводиться стикатися. VR дає змогу створити спеціально адаптовані програми для кожного пацієнта, враховуючи його особисті потреби та досвід. Це забезпечує більш ефективну терапію та кращі результати лікування.

Крім того, VR-технології забезпечують доступність психологічної допомоги. В умовах бойових дій та нестабільної ситуації на фронті не завжди можливо організувати зустрічі з психологом в традиційному форматі. Віртуальна реальність може бути використана як у військових частинах, так і в стаціонарних медичних закладах, що робить терапію більш доступною для широкого кола військовослужбовців [2].

Навчання та розвиток навичок. Не менш важливою є роль VR у навчанні військових. Технологія може бути використана для проведення тренінгів, які допомагають військовим розвивати навички управління стресом, комунікації та командної роботи. Симуляції, що відтворюють реальні бойові умови, дозволяють військовим не лише підготуватися до можливих ситуацій, але й навчитися ефективно реагувати на них [3].

Навчання в VR середовищі також сприяє підвищенню впевненості військових у своїх силах. Заняття в інтерактивному форматі дозволяють військовим відчувати себе більш підготовленими до виконання завдань, що, у свою чергу, позитивно впливає на їхній психоемоційний стан. Крім того, таке навчання може знизити рівень стресу під час реальних бойових дій,

адже військові вже мають досвід реагування на складні ситуації в безпечному середовищі.

У сучасному світі, де війна та конфлікти стають невід'ємною частиною реальності, технології віртуальної реальності відкривають нові можливості для психологічної підтримки військовослужбовців. Вони надають інструменти для ефективної терапії, навчання та розвитку навичок, що є надзвичайно важливим для підтримки психоемоційного здоров'я в умовах війни. Використання VR у психологічній практиці може стати ключовим елементом у забезпеченні добробуту військових та їхньої готовності до виконання завдань у складних умовах. Тому важливо продовжувати досліджувати та впроваджувати ці технології в систему психологічної підтримки сектору безпеки та оборони України.

Список використаних джерел

1. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing. URL: <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596>

2. Кердивар В. В. Інноваційні технології та методи у наданні психологічної допомоги в умовах війни. *Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України* : збірник тез доп. III Всеукр. міжвід. психол. форуму (м. Київ, 30 травня 2024 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України В. Криволапчука. Київ : ДНДІ МВС України, 2024. С. 113–115.

3. Платонов В. М. Застосування сучасних технологій доповненої реальності в психологічному супроводі діяльності фахівців з розмінування. *Матеріали VIII Міжнародної наукової конференції Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба «Сучасна війна: гуманітарний аспект»* : збірник матеріалів, 24–25 травня 2024 року. Харків : ХНУПС ім. І. Кожедуба, 2024. с. 304.

4. Перелигіна Л. А., Овсяннікова Я. О., Кердивар В. В. Роль медіареабілітації у відновленні психічного добробуту після травматичних подій: перспективи дослідження та практичні застосування. *Наукові перспективи: журнал*. 2024. № 3 (45) 2024. С. 1246–1258.

5. Цокота В. Р. Міжнародний досвід використання методу експозиційної терапії у віртуальній реальності в умовах відновлювального періоду учасників локальних військових конфліктів. Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології : монографія / за заг. ред. В. П. Садкового, О. В. Тімченка ; НУЦЗУ. Харків : ФОП Мезіна В. В., 2017. С. 463–476.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Психологія особистості
фахівця в умовах воєнного часу
та поствоєнної реабілітації

Збірник матеріалів
ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції
(з міжнародною участю)

м. Львів, 25 жовтня 2024 року

Укладач
В. С. Бліхар

Макетування *Галина Шушняк*

Зам № 97-24.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.